

være vanskeligt for en Nybygger at komme ind i Foreninger med solidarisk Garanti, da de har særlige Forhold angaaende Udpantningsret. Men hvis man fra anden Side har noget Ønske om, at der baade skal gives Laan til enkelte og Laan gennem Laaneforeninger med solidarisk Garanti, skal der fra vor Side ikke være noget til Hinder for, at en saadan Ordning kan træffes.

Forslaget er, som jeg nævnte ved Forelæggelsen, let overskueligt. Det angaar et Forhold, der er behandlet her i Rigsdagen mange Gange, og hvis man fra alle Sider vil være villig til at gennemføre denne Foranstaltning, kan det ske selv paa dette sene Tidspunkt. Jeg tror, at mange vilde være taknemmelige for, at en saadan Drifts-laanefond blev oprettet og en saadan Laan-givning blev mulig, hvorved mange vilde kunde faa en Hjælp, som de ellers ikke kan faa uden gennem en privat Haandsrækning, naar de staar i en økonomisk Situation, hvor en saadan Haandsrækning er tiltrængt, for at de kan faa det ud af deres Landbrug, som er nødvendigt.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale det foreliggende Lovforslag til hurtig og velvillig Behandling i dette høje Ting.

Landbrugsministeren (Madsen-Mygdal): Det er rigtigt, som den ærede Ordfører for Forslagsstillerne udtalte, at dette Forslag er let overskueligt. Det gaar jo ud paa, at der i en Række af Aar skal stilles 1 Mill. Kr. til Raadighed fra Statskassens Side til Udlaan til mindre Jordbrugere. Jeg maa nu i al Almindelighed sige, at jeg tror ikke, Tidspunktet er inde for Statskassen til i større Udstrækning end i højeste Grad paarkøvet at optræde som en Slags Laanekasse, som supplerer den Virksomhed, der i saa Henseende foregaar fra Bankernes og Sparekassernes Side, paa et Tidspunkt, hvor Staten opfordrer disse til at foretage Kreditindskrænkninger i saa høj Grad som muligt. Ganske vist indrømmer jeg, at det Formaal, her er Tale om, ikke er et af de Formaal, man ønsker gjort til Genstand for Kreditindskrænkning, men jeg maa sige, som jeg har sagt gentagne Gange før, at det er betænkeligt under den nuværende finansielle Situation at lade Statskassen optræde som Udlaaner i stor Stil. Jeg sympatiserer med dette Forslag, for saa vidt som det medtager alle de mindre Landbrugere. Det har efter min Mening været en Fejl ved de Forslag, vi tidligere har set, at de kun har taget Statshusmændene med, Husmænd,

der i Forvejen havde nydt store Laan fra Statens Side i Modsætning til andre Husmænd. Men jeg maa mene, det vil være rigtigt, at det særlig bliver de 5 Millioner, der en Gang er ydet som Laan fra Statens Side til mindre Jordbrugere, og som efterhaanden vender tilbage, man fæster sin Opmærksomhed ved. Det Beløb, der er tilbagebetalt i dette Øjeblik, er imidlertid saa ringe, at jeg ikke tror, det vil være tilstrækkelig stort til, at man paa Grundlag af det tør fremkalde Forhaabninger hos et stort Tal af mindre Landbrugere, og jeg maa med Hensyn til en saadan Udlaansvirksomhed, der skulde angaa Driftslaan i al Almindelighed, sige, at naar Tidspunktet er inde til, at et saadant Forslag tages op til virkelig Forhandling — det kan neppe være Forslagsstillerens Tanke, at dette Forslag skulde kunne gennemføres i denne Samling —, da maa jeg mene, saaledes som den ærede Ordfører ogsaa antydede, at det vil være rigtigt at gaa over til at oprette Laaneforeninger med solidarisk Ansvar. Tanken om, at Kommunerne skulde overtage halv Garantiforpligtelse, er jo hentet fra en anden Serie af Laan, de saakaldte Grundforbedringslaan, som man gik til at bevilge for et Par Aar siden; disse Grundforbedringslaan kan kun ydes, hvor Kommunen paatager sig halv Garanti overfor Staten. Men den Bestemmelse blev indført, fordi det her er saa afgørende nødvendigt, at der er Kendskab ikke blot til vedkommendes Trang, men ogsaa til den paagældende Ejendoms Trang til Grundforbedring, og navnlig fordi det maatte forudses, at her var et Omraade, hvor der i flere Kommuner kun var enkelte, 2—3 eller kun ganske faa, der havde Trang til saadanne Laan, hvad der ogsaa er blevet fuldt bekræftet ved den Laaneverksamhed, der har fundet Sted paa det Grundlag. Men hvis man gaar over til at yde ogsaa almindelige Driftslaan, maa det forberedes gennem Oprettelse af en Laaneforening med solidarisk Ansvar. Jeg kan for mit Vedkommende sige, at saaledes som Tanken her er udformet, har den det tiltalende ved sig, at den tager alle de mindre Jordbrugere med, og det er jo muligt, at den Tid ikke er fjern, da man paa Grundlag af den Laaneverksamhed, som blev paabegyndt i 1918, kan fortsætte med en Slags Laanefond, der gaar rundt paa den Maade, at Laanet, naar det har gjort sin Nytte hos den ene mindre Landbruger, kan anvendes i en andens Bedrift.

At Forslaget skulde kunne gennem-